

ORADEA-MARE (N. VĂRAD)
6 august st. v
18 august st. n.

Ese in fiecare duminică
Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. 32.

ANUL XXXI.
1895.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.
Pe $\frac{1}{4}$ de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Salinele de la Slănic in România (județul Prahova).

1. Mașina de tăiat verticală. — 2. Mașina de tăiat orizontală. — 3. Lampa electrică. — 4. Gradeni longitudinali. — 5. Văgașe transversale. — 6. Calea mașinei orizontale. — 7. Bucăți tăiate cu mașinele.

Mama lui cea frumoasă.

Novelă originală.

(Urmare.)

Mai bine de o săptămână călătorii dânsul, ca omul care a pierdut tot ce-a avut scump și acum umblă pribeg prin lume.

In gânduri pierdut ședea într-o zi la masa unei cafenele elegante, cu ochii ficsați asupra rândurilor contopite, iar cugetele îi sburau departe, pôte nici el nu știe unde.

Dus cum eră, nu observă cum îl privia de mult un strein, prin gémul mare, sclipicios.

Străinul clătină de câteva ori din cap, apoi intră la el.

La vederea lui fața contelui se însenină, căci recunoscă pe contele Fiova, unul din vechii sei amici, pe care nu-l văduse de mult.

Acela îl salută cu plăcere, apoi îl pofti la o excursiune. Contele Egmond primi cu plăcere și a doua zi diminéța se presintă la locul ficsat, unde contele și contesa Fiova, dimpreună cu totă societatea îl primiră foarte afabil.

Diminéța eră recoroasă și toți așteptau cu dor radele încălțitoare ale sorelui.

Unii se aședară pe lavițe, alții se resfirară printre despărțemintele cetății ruinate, ca să admire poziția romantică a aceleia.

Cetatea Schönburg se ridică in unul din cele mai frumoase ținuturi; dar timpul a distrus aproape totă; numai unul din turnuri a mai ramas ca un far aședat in mijlocul munților.

Poporul din giur istorisiă și credea o legendă de tot poetică despre acest turn.

Legenda spunea, că turnul acesta n'are să piară nici odată, căci este locuința plăcută a soției lui Rubezahl, care dimpreună cu celelalte ține bune aici țesă și lăgă firele de amor și toți cei ce intră in zidurile acestui turn, devin fermecați și nu este putere, care să le vindece inima vulnerată.

Egmond, care avea intențiunea de a se sui in turn, zimbă ironic, apoi își indreptă pașii in sus.

Contesa Fiova îl amenință ridând:

— Grigi dle conte, să nu cați cumva in mregea dnei Rubezahl.

Egmond făcù din umeri, apoi respunse aședat:

— Asupra mea farmecul n'are putere, — respunse el amar, apoi apucă să se urce și nu peste mult străbătù in vârf, de unde aruncă prin ferestă o privire admirând cu ochi îmbătați panorama ce i se desfășoră.

Odorul fin, plăcut, se nălță asemenea tămâii in sus, și influința lui asupra nervilor eră asemenea aceleia a hașisului.

Contele simțiă, cum îl cuprinde o amețelă dulce. Sub influința acestui simț plăcut se retrase apoi ca să examineze mai departe turnul mistic.

Păsi spre golul mare din capétul păretelui stâng, ce pe semne fusese ușă cândva, și conducea într-o chilie mai mică.

Contele Egmond nu avea nici odată in viața sa inclinare spre supersticii. Acum inse stătea nedumerit; nu ndrăsnia a pași mai departe. Nu știe, decă fantasia îl amețește ori nervii iritați de parfumul florilor îi vrăjese naintea ochilor imagina încântătoare, cum nu se mai vede numai in visul de hașis.

Își prinse capul cu ambele mâni, ca să se con-

vingă: nu visază?! Clipiă din ochi și iară îi deschidea, dar visiunea frumoasă tot nu vrea să dispară.

Pe patul lat de pētră tăiat in păretele de stâncă ședea o figură femeiească.

Corpul fraged, ca al unei feciore și frumos ca al unei Venus, îl cuprindea un vestmēt alb de lână ușoră, ce și mai tare măria fragilitatea intregi ființe. Un guler lung, verde inchis de catifea îi atērnă de pe umērul stâng; la picioare-i zăcea șalul alb cădùt de pe cap, iar pēru-i bogat, căstan-auriu îi undulă in bucle capriciose pe umērul drept și pe spate.

Mânile le ținea nepăsător și cu ochii privia prin ferestra păretelui opus la norii ce se vedeau venind, trecēnd.

Egmond se lăsă mereu intr'un genunche și așă o privia cu adorare, uitat de sine.

Atrasă pôte de magnetul ochilor lui, își întorse capul mereu. Vēdēndu-l, sări inspăimantată in sus, și până el nici nu se reculese, dispărù pe lăngă dânsul ca o dulce nălcire.

Egmond își intinse cu dor brațele in urma ei...

Toți turiștii erau încantați de tabloul ne mai vēdùt, și acum convorbiau despre farmecile descoperite ale ruinei vechi.

Toți erau intruniți; numai contele Egmond lipsia.

Unii erau neliniștiți și chiar voiau să plece ca să-l caute, când apărù pe trēpta din jos a turnului palid.

Apoi plecară cu toții voioși in jos. Egmond cu contele Fiova viniau in urmă. Ambii erau foarte tăcuți.

Fiova aruncă din când in când câte o privire furisă și curiosă asupra amicului seu, și după asemenea esaminări totdeauna se ivia pe buzele lui un suris indestulit.

Privirile infocate ale contelui Egmond urmăriau cu sete figura naltă, cu guler lung de catifea verde inchisă, ce mergea de-a stânga contesei Fiova.

Acum își aducea aminte, că ađi diminéță, când fu prezentat, i s'a spus că dēnsa e vēd. contesă de Hessen. Și se miră că cum n'a observat numai decăt atunci frumoșea ei de Madonnă.

... Din acēsta ăiuă incepēnd, Egmond nu se mai feriă de societate ca mai nainte.

Ori unde se află vēd. contesă de Hessen, acolo se presentă și el. O urmăria ca umbra.

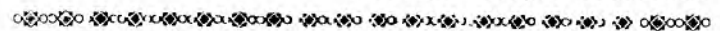
După intēlniri destul de dese intr'un timp relativ destul de scurt, el își mărturisiă cu fericire, că de astadată și-a aflat adevēratul ideal și că simțemētul deșteptat prin acest ideal este primul și adevēratul amor, care numai odată cu viața se pôte stinge.

Despre contesa inse nu știe nimic sigur.

Adese, pe când ea cu spiritul-i clar, glasul dulce, formă centrul vr'unei societăți: el o admiră dintr'o firidă, cu entuziasmul unui inamorat. Îi admiră ochii cu zimbetul duios, cari îi erau atât de cunoscuți și nu știe de unde?! Fost-au ochii idealului de mult căutat? Cunoscutu-i-a din vis? Nu putea să spună. Dar îi erau dragi, peste măsură dragi!

(Finea va urmă.)

AURELIA PĂCĂȚAN-RUBENESCU.

Științele nu sânt decăt aplicațiunile spiritului uman, dar literele sânt chiar ēnsuș spiritul uman.

Peste drum . . .

Peste drum de-a ta feréstră
Adăpostul mi-am aflat; ,
Sub salcâmii 'nalți aseră,
Gânditor, m'am așeđat.

In odaia ta-i lumină,
Gémul teu este deschis; —
Te gândești, póte la ángerii,
Frații tei din paradis.

Caci zimbești atât de dulce,
Privind cerul inste'lat,
In cât pari a fi un ánger
Pe pământ, alunecat.

De la umbră la lumină,
Stau ascuns și te priveșe,
Visuri dulci și aurite
Cugetarea-mi încălđesc.

Tu nu șcii că sânt aice,
Din lumină nu me veđi;
Tot spre ceruri, tot spre stele,
Privesc ochii-ți mari și verđi.

E târđiu . . . Eu, inse dragă,
Pân' la ھیuă n'aș dormi,
Ci, privind la tine lacom,
Alt nimic n'aș mai dori.

E târđiu . . . Tu inchiđi gémul
Și eu plec ostând amar.
Peste drum de-a ta feréstră
Am să viu deseră iar! . . .

CAROL SCROB.

Cugetări.

Pe tóte mormintele se citéză numai virtuțile re-
posaiilor. Acesta se face pentru că pietrele pe care se
scrie sânt fórte mici. Déc'ar fi să se citeze și vișuriile
reposaiilor, ar trebui pietre inalte până la cer. * *

Viéța unui om este caracterul seu *Goethe.*

Ai poté să fii mai mult omul, care ești, decât ai
arătá-o mai puțin. *Shakespeare.*

Fii in posesiune și ești in drept. *Schiller.*

La istorii a le scrie pe deplin și pe larg trebuie
și invěțătură și știința altor țeri. *Nicolae Costin.*

Décă pânea ar fugi ca iepurii, câtă sudóre te-ar
costá s'o cumperi? *Goethe.*

Un caracter este o stâncă la care trag corăbiile
naufragiate și se sfarmă cele asaltátóre. *Jean Paul.*

După umbră se deduce înălțimea unui lucru și
după smerenie mărimea omului. *Picinelli.*

Respuns

la cele ce spun dușmanii femeilor.

XII

Rar să revenim unde am lăsat. Din această luptă
deci, din iubirea această frumoasă se imprășeie pe
lume regenerarea, fericire și lumină; bărbatul prin
puterea sa cea mare o trage pe femeie până la
densusul, dar și el a fost până la ea. Imprimatul îi
remâne și el mai departe va transmite șcirea des-
pre cea ce a simțit; pe când acela ce nu cunoșce de-
cât instinctul; mintea, inima, nu-i vor lucră, nu va
merge mai sus decât pe pământ și nu va șci nimic
povestii, pentru a deschide porțile gândirii și ale sufle-
tului și acelor timpți de simțirea această. O țără com-
pusă din astfel de ómeni va fi lipsită de cântec, de
frumos și de ideal, de și póte fi fórte morală. Singur
de la femeie atěrnă tot frumosul, tótă poesia, prin fo-
cul ce șcie să pue in inimi ea a inspirat spiritul bār-
batului de acele simțiri frumoșe, de l'a putut înălță
până să producă lucruri neperitóre, rădicându-l până la
Dumneđeu. Femeia trebuie să aibă ingrigirea cea mai
mare a nu-și jigni intru nimică calitățile sale femeșci;
a-și păstrá prin moralitate puterea, individualitatea și
sufletul curat; și astfel ea va poté fi de fericire bār-
batului, ómenirei, țării și familiei sale, iar mai pe sus
de tóte șie-și. Căci pe câtă vreme fericirea sufletului
ei împacă, ea inseși nu o va simți, nemulțămirea și
efectele rele se vor revěrsá asupra tuturor. Și cât e fe-
meia de mândră când se șcie demnă, când se șcie de
ajutor și de valóre, și cât e familia și cât va fi nașiu-
nea, țera care va șci, când istoria va spune, că prin
femeile sale a ajutat ómenirea la fericire și progres!

Femeia trebuie să-și aibă cunoșcințe și mintea cea
mai clară ca să-și reguleze pașii conform menirii și
cerințelor ce sânt legate de densa. A nu-și lărgi tre-
bunțele și plăcerile mai departe de cum o iertă natura
și starca — căsătoria, legile sânt destul gard de ingră-
dire in giuru-i ca să arate pe cât îi e proprietatea, mai
departe nefiind iertat a merge, fiind dreptul altuia; dar
să aibă conducător sigur și atuncea când nu va fi in
fericitul port, când nu va avé marginea impusă de so-
cietate, când lăsată in voea întâmplării s'ar poté ră-
tăci in nebuniile simțirii, ale bueciei; in focul și ră-
pirele tinereței — până unde e cuminte a merge și
peste care nu poți pași fiind nenorocirea și peirea ta
— de și simțirea o trage, de și farcece o îndemná —
să-și aibă ea in viéță punctul ei de statornicie stabilit,
care numai prin cunoșcințe sigure se poté căpětá. Fe-
meia trebuie să-și infiltreze in sânge principii care să o
conducă și transmițendu-le să fie de apărare și gene-
rațiilor care vin. Prin iubirea ei să póta străluci in
sânătatea cea mai mare sufletescă și trupescă; iubirea
frumoșă care face fericirea inimei și dá impuls de viéță,
să fie ca un mijloc prin care ascultând naturei să se
înălțe înălțându-l și pe bărbat, dar nici odată pentru
a degenerá și cădă. Astfel omul prin iubire să se póta
vecinic fericit conservá, cu putere și ușor, gata pentru
or și ca avěnt și primitor de tóte cele bune și frumoșe
— simțirile aprige trag omul cât mai iute spre mórte
și sfěrșit, să chemám mintea să ne invěțe, spre a mă-
nui iubirea, ca să nu-și icie indată sfěrșitul viind cu el
durerea nesuferită care aduce apoi la necesitatea de a
incepe acelaș lucru ce-ți lipseșce in alt loc și așá pân'
la desordine séu te lasá mort tocindu-ți simțirea. Ci

să ne economisim ființa noastră pentru a fi neintre-rupt demnă de iubirea celui ce e lângă noi și astfel să ne căpătăm increderea în noi înse-ne — cea ce face asigurarea unei fericiri depline pe totă viața și isvorul nesecat de întărire și mulțămiri.

Un astfel de instinct înăscut la femei prin trebuință de a se păstra, îl vedem în simțul de libertate, în instinctul ei de conservare: Aceea putere de rezistență față de bărbatul, care produce acea mare luptă chiar și atunci când se iubesc amândoi: ea îl iubește de móre și totuș nu se poate decide a i se predă, până ce biruită de inimă cade în mâinile lui — și ce sacrificiu e acesta pentru dânsa! ce eveniment în viața unei femei... ce efecte aduce în suflet: capul i se pleacă căci a pierdut mândria de odinioară și trebuie să cedeze la pământ, bărbatul care a luat-o e stăpânul — prin el vine acuma a-ș vedea și simți lumea sa. Intocmai ca și dâna din povești a dlui Coșbuc ce se temea așa de tare de înșelarea de bărbat, care la fiecare pas ce înaintă spre dânsa, simțea cum îi luă din puteri; până când n'a mai fost dâna și a devenit om. În starea mai naturală se cunoșeau mai bine trăsăturile acestea la femei, caracterul îi era mai determinat și de pe atunci ne-a rămas povești până azi. Dar natura femească nu se schimbă, instinctul de conservare și de libertate la or și ce femei normal dezvoltată este și rămâne același, cât va fi femei și lumea. Iar alături de acesta simțul ei de demnitate, simțul de onoare vor fi cele mai puternice arme care pe femei totdeauna o vor apăra.

E deci o deosebire mare ca cerul de pământ, în deciziunea unui bărbat de a face lucruri rele și a unei femei; ea în necazuri și amărită, de o sută de ori va spune și se va jură că va face, dar să n'o crezi, spune aceasta așa de ușor, pentru că a vorbi din gură e ușor, să o vezi înse, de va putea veni și la faptă! Cu bună seamă că nu va avea nici știință nici îndrăsnelă or vr'un moment uitarea de sine, desbrăcarea de demnitate pentru ca să facă un pas într'acolo; și când ocazia cea mai bine venită i se va prezenta, ca mușcată de șerpe se va da întotdeauna înapoi; trebuie să fie cazuri nesuferite și excepționale care să determine pe o femeie a-ș părăsi toate și a înșela pe bărbat.

Vedem dar că nu e așa de ușor acel lucru la femei, după cum ne tacează dl Simu prin exemplul ce aduce cu dna din tren, care spunea că fiind măritată n'are grige de or ce i s'ar întâmplă — acesta trebuie să fi fost vr'un deosebit soi. Cât despre domni, sântem noi foarte siguri că de va fi fost și ceva frumoșică, cu toate că dlor sânt așa de trebă, fiecare se va fi grăbit a-i ține de urit.

ELENA VORONCA.

Proverbe.

Trebuie să mânănci cu cineva un car de sare ca să-l poți cunoșce.

(Românesc.)

Totă pasărea pe limba ei piere.

(Românesc.)

În țera orbilor chiorul e împărat.

(Turcesc.)

Bóla cunoscută e pe jumătate vindecată.

(Englezesc.)

Sonet.

Gdei sburdalnice și visuri hasardate
Ve blăstem'am. Căci pururi din a vóstre brațe
Când me treziam, a mele tóte dulci speranțe
Vedeam că un; câte una sânt sfărmate.

Atunci povară îmi păreați și-mi dam silința
Să ve alung de tot. Să nu mai simt în peptu-mi
Nimic. Cu voi, gândiam, periva-atunci și dreptu-mi
D'a fi. Căci decă tóte pier, la ce ființa?

Și a venit fatalul cias. Și-atunci ca fumul
Perit-ați, ce-i sprinjit de vânturi. Și-apoi golul
Cuprinsu-și-a puterea. Dar degiaba, solul

Povestitor peririi nu s'arată!
... .. In drumul
Vieții lung și monoton ve chem într'una,
Acum... Perit-ați înse pentru tot de-auna!

I. M. RITIȘOREAN.

Bunicul Fost-a-fost.

Comedie într'un act de H. Murger.

(Urmare.)

Fost-a-fost. Să nu șcii să joci... Și asta! Ta! ta! ta! Să nu șcii să joci!... Cu aceste piciorușe... Ele tremur de nerăbdare numai la sunetul cel mai mic al scripcilor. (*Impingând-o spre ușă.*) Dar du-te odată, mititico.

Jacqueline. Dar șcii că me scoți din răbdare, și decă nu mi-ar fi... aș rămâne numai și numai să te fac să turbezi de necas!

Fost-a-fost. Fă copilițo! fă tot ce șcii!

Jacqueline. Nu!... Să prânzim, numai noi doi... ce-ar țice lumea?

Fost-a-fost. Mai întieiu că nu vom fi numai noi doi, — mai am eu și un alt óspe.

Jacqueline. O femeie?

Fost-a-fost. Un vecin al meu.

Jacqueline. Bătrânul care locuește la etajul întei?

Fost-a-fost. Un bătrân?! O nu! nu! nu! — dar un tiner, blând și drăgălaș ca o fată mare... vecinul meu de la feresta din față... Nu me indoiesc că și tu trebuie să-l fi văduț de la feresta ta?

Jacqueline (a parte.) El! (*Tare.*) Nici odată!...

Fost-a-fost (a parte.) Ea s'a moi inroșit odată; asta face de doue ori. (*Tare.*) Ei bine, atunci ai să-l vezi aici... și merită să-l vezi. Acum dar, când nu mai ai a te teme că vom fi numai doi, rămâi la prânzul meu, nu-i așa?

Jacqueline. Ei bine, da, — rămân, pentru ca să-ți fac plăcerea.

Fost-a-fost (a parte.) S'a mai inroșit încă odată! cu asta face de trei ori. — De-acum n'o să mai număr. (*Vedând că Jacqueline reie panerul și vré a plecă.*) Cum? tu țici că rămâi, — și vrei să pleci?

Jacqueline. Am să me întorc numai decăt. Me duc să-mi închid feresta; me tem să nu cumva să-mi strice vântul vr'un gém... dar me scobor într'o minută.

Fost-a-fost. Atunci du-te! (*Jacqueline ese; privind-o.*) Ah! mică flică a Evei! ai început să miroși merele!

Bunica și favorita ei.

Scena VII.

Fost-a-fost, singur.

Acești doi inocenți sînt niște șarlatani de prima clasă, — și eram un nătâng, că me ncredeam în cuvintele lor. — E! dar fie ș-așa... îmi place mai mult. Totuș — decă nu m'aș fi amestecat și eu, asta ar fi putut dură prea mult... s'ar fi sfărșit pôte mai reu decăt sper s'o sfărșescă prin amestecul meu. (*Privind portretul ce este de asupra secretarului.*) Ș-apoi, ea se numește ca și tine, Jacqueline! O scumpa mea Jacquelină! micul meu amor al vretei mele! O tu, a cărei amintire eternizează tinereța mea! ascultă inima mea! Nu-i așa că ea are tot douăzeci de ani? — Îmi pare că te vîd suridîndu-mi, și că tu înțelegi gîndirea mea... Nu-i așa, Jacqueline, că fac un bine acum?... Ei amîndoi sînt sâraci, și se iubesc: intocmai ca și noi... odinioară. Ț-ai aduci tu aminte, micuța mea Jacquelină? — Ei bine, eu voi face pentru dînsii, ceea ce nimenea nu s'a îndurat să facă pentru noi... (*Deschide secretarul seu și deșertă într'un saltar banii dintr'un săculeț.*) O! avere mică a unui om onest! te-am strîns pilac cu pitac, în drumul greu al muncii; ia! că a trecut acum destul de multă vreme de cînd tu dormi în saltarul acesta; mie, îmi ești netrebuincioasă, și nici altora tu nu aduci nici o folosință; cînd cineva pôte face un bine, și nu-l face, va să dîcă, că face un reu! Aide! deșteptă-te! (*Sună banii.*) Am să-ți dau de lucru. (*Deslîgă sacul, jucînd vesel, după ce ș-a strîns banii. Lovindu-și inima.*) Cât e de dulce să poți fi de folos altora! Îți mulțămesc, Dîmne! că-mi dai un bun prilej! E buchetul teu de felicitare ce mi-l trimiți din înălțimea ta

Scena VIII.

Fost-a-fost, Jacqueline.

(*Jacqueline e îmbrăcată cu altă rochie mult mai cochetă.*)

Jacqueline. Ia! me-s... mi-am închis ferêsta... ș-acum pot fi liniștită.

Fost-a-fost. O! dar cît sîntem de frumoșe astfel!

Jacqueline. Mi-am adus aminte că astăzi e duminică, și fiind că me dusesem acasă...

Fost-a-fost. Da, pentru ca să închizi ferêsta; mi-ai mai spus-o.

Jacqueline. M'am mai gătît puțin.

Fost-a-fost. Ți mai bine că te-ai decorat ca un oraș pe timp de serbare națională!

Jacqueline. A! numai puțin!

Fost-a-fost. Puțin, — puțințel! mai de fel! (*A parte.*) Ea ș-a pus de sigur pe spete tot lucsul dulapului seu. Aidede! inocența prinde la aripi!

Jacqueline. Da, veți... negreșit... Cînd te duci în lume...

Fost-a-fost. Da, da, da! Nu se știe ce se pôte întemplă. (*Scoțînd ciasornicul.*) Ôspele meu trebuie să vie. M'am cam întîrziat. Me duc să vîd ce se mai petrece prin bucătărie... (*Merge spre ușă.*)

Jacqueline. Cum? me lași singură?

Fost-a-fost. Nu cumva ții frică că te-i plictisî? Dar ian priveșce ce de mai oglinzi sînt pe aici!

Jacqueline. Dar decă-i voi, m'aș duce eu în locul d-tale la bucătărie.

Fost-a-fost. Nu, me tem grozav că tu mi-ai lăsa friptura să se prefacă în zgură. (*Ese.*)

Scena IX.

Jacqueline, (singură trecînd pe dinaintea unei mari oglinzi.) Cât e de fericit, bunicul Fost-a-fost, că are o oglidă așa de mare! — Te veți de-a n'tregul! — O! ce drăgălaș e! (*Cu nerăbdare.*) Dîmne! rochia asta îmi șede așa de reu... sêptemăna trecută par că-mi venia mai bine... Mi se pare că-mi bate inima, — ca și cînd aș fi suit scările prea repede. Nu... nu e tot astfel... O Dîmne! cît de reu îmi stă rochia! și gulerul ista nu-i drept de loc!... (*Deschidînd dinaintea corsajului pentru a îndreptă gulerul, pică din sîn un buchet de violele, pe care ea îl ridică iar cu grabă.*) Tare aș dori să-i spun să sfărșescă cu astfel de lucruri, — tinîrul cela... Decă l'ar vedé cineva aruncînd buchetele astea în odaia mea, cine știe ce ar puté crede? (*Cu regret.*) Dar ați încă n'a aruncat nici unul! În tot casul, m'am dus de-am deschis ferêsta... pôte că desêră cînd me voi întorče voi găsi unul... (*Privind buchetul.*) Acesta ar ședé mai bine la colamul meu... ar avé aer cel puțin... (*Cineva bate la ușă.*) Ai! cine bate? O Dîmne! dec'ar fi el! Nu voi să vîdă buchetul lui... Dar unde să-l ascund? — nu pot totuș să-l las aici, — căci decînd l'am pus acoloa inima îmi bate așa de tare... (*Face un gest ca și cum ar vré să arunce buchetul pe ferêstă.*) Dar e păcat!... mirósă așa de frumos, aceste violele... Aide, le voi schimbă locul... (*Le pune la drépta în sînul seu.*) (*Se aude iar bătînd.*)

Fost-a-fost (în culisă.) Cineva bate la ușă, Jacqueline! — du-te de deschide!

Jacqueline (incet.) Nu îndrăsnesc; sînt sigură că e acel tinîr... Dec'ar începe să-mi vorbescă?... (*Iar bate.*)

Fost-a-fost (în afară.) Dar du-te Jacqueline și deschide!

Jacqueline (privindu-se în oglindă.) Ah! Dîmne, dar cum m'am inroșit!

Fost-a-fost (întrînd.) Cum? tu, care știi așa de bine să închizi ferêștile, nu te pricepi să deschizi o ușă?

Jacqueline. Dar deschide-o d-ta, d-le...

Fost-a-fost. Să știi că din pricina ta are să-mi ardă friptura! (*Deschide ușă.*)

Scena X.

Octav, Fost-a-fost, Jacqueline.

Fost-a-fost. A! ia! te în sfărșit!

Jacqueline (a parte.) O Dîmne! chiar el!

Fost-a-fost. Dar ai întîrziat cam mult!

Octav. Îți cer iertare; dar am avut trebă.

Fost-a-fost. Ș-apoi ai mai și așteptat la ușă... din pricina că învêrtiam frigerea! Nu știi că eu singur sînt și stăpîn și bucătar, — și cînd ai un stăpîn bun, trebuie să-l slugești bine.

Octav (suridînd.) Da! așa-i!

Fost-a-fost. Ș-apoi, mai la urma urmei, nu eu te-am făcut s'aștepți. Mititica asta, nedumerita asta, n'a îndrăsnit să-ți deschidă!

Octav (a parte.) Ea! aici!

Fost-a-fost. Dă-mi voie să Ț-o recomand... Domnișóra Jacqueline!

Jacqueline (a parte.) Cum me priveșce el... pare că-i supêrat!

Octav (salutînd rece.) Dșóră!... (*A parte.*) Dar ce caută ea aici?...

Fost-a-fost (a parte, privind pe Octav.) Sânt sigur că el e deja gelos de mine! — asta pôte prinde bine. (*Jacquelinei, arătându-i pe Octav.*) Vecinul meu, care a bine voit a-mi face plăcerea de a veni la prânzul meu ... domnul .. domnul ... (*lui Octav.*) Apropo, noul meu amic, cum te cheamă?

Octav. Me numesc Octav.

Fost-a-fost. Domnul Octav!

Jacquelinea (a parte, făcând o reverență.) Octav! ce frumos nume!

Fost-a-fost (cătră amândoi.) Și acum, când ve cunoșceți, in lături ori ce ceremonie ... Mai întei ve dau de știre că vom fi siliți a ne slugi singuri la mėsă; fiecare își va arangia tacămurile sale. E! e! la resboiu ca la resboiu. Și drept început, pe timp ce eu voi pregăti bucatele și me voi mai găti și pe mine nișel ca să fac cînste musafirilor mei, tu, Jacquolino, pune mėsă.

Jacquelinea. Dar ... dle Fost-a-fost ...

Fost-a-fost. (dispărënd.) Dl Octav te va ajuta! Peste un moment me întorc.

Scena XI.

Octav, Jacquelinea, unul intr'un capăt al scenei, cealaltă in celalalt capăt, foarte nedumeriți.

Jacquelinea. Ne-a lăsat singuri! — Ce pôte gândi acest tinăr vedëndu-me aici? Nu îndrăsnesc nici să privesc. (*Se întorçe înaintea oglindei și vede in ea pe Octav.*) Cu tôte astea e plăcut ...

Octav. Ce caută ea ôre aici! Moșnegul acesta se pörtă cu ea prea familiar, — ca și când s'ar cunoșce de multă vreme. Dar îmi amintesc că mai adineauri ... mi-a ținut niște discursuri cari ... ah! Dómne! — negreșit că-i tocmai așa! el vré să seducă pe Jacquelinea ... și pôte că ea se uneșce cu planurile lui ... Ah! astă gândire îmi strînge inima ... nu voi să me mai gândesc la ea ... (*Se întörnă la oglînda ce stă in fața celei in care se priveșce Jacquelinea și o xăreșce.*) Totuș, e atât de drăgălașă.

Jacquelinea (a parte.) Ah Dómne! el me vede in oglindă. (*Se întörnă in acelaș timp cu Octav, și se găseșce unul in fața altuia.*)

Octav (a parte.) A! trebuie să șciu ... (*Jacquelinei.*) Dșöră, doue cuvinte numai.

Jacquelinea (confusă.) Voiți a-mi vorbi mie, dle?

Octav. Da, dră! — Aș voi să ve rog să me iertați ...

Jacquelinea (a parte.) Eram sigură ... are să-mi vorbescă despre buchete.

Octav. Să me iertăți de îndrăsnéla ...

Jacquelinea (a parte.) Tocmai, iată-l pornit.

Octav. Și supărarea ce am făptuit-o negreșit, primind invitarea dlui Fost-a-fost. Déc'aș fi șciut că voi neliniști doue persóne in intimitatea lor ... ve rog să credeți că aș fi refusat.

Jacquelinea (mirată.) Cum? (*A parte.*) Ce vra el să dică?

Octav. Dl m'a invitat negreșit pentru că nu credea atunci că va avé un ôspe ca dta; dar, acum, sânt sigur că preșența mea este tot atât de supărătóre pentru el, ca și pentru dvóstre ... și voi căută numai decăt un pretecest, pentru a me retrage.

Jacquelinea (a parte.) Cum? el crede că eu am venit pentru gustul moșnegului! (*Tare și foarte repede.*) Dar, ve inișelați dle! eu n'am venit aici pentru ca să prânșesc sngură numai cu dl Fost-a-fost. Eu nu-l cu-

nosc de loc; el m'a invitat să prânșesc ... pentru că-i diua lui, dar eu nu voiam să viu ...

Octav. Și totuș ați venit ... șciind că veți prânși numai amândoi.

Jacquelinea (cu mai multă repeșime.) Dar nici de cum dle, din potrivă ... tocmai pentru că bētránul mi-a spus că nu vom fi singuri ... tocmai asta m'a făcut să primesc ... căci altminteri ...

Octav. Cum, dră?

Jacquelinea (a parte.) Ah Dómne! ce vorbe i-am dis eu!

Octav. Ah Jacqueline! este adevérat? nu cumva șcieai, că eu voi ... (*Cu bucurie.*) Ah raspunde-mi!

Jacquelinea (incet.) Veți bine ...

(Va urmă)

N. A. BOGDAN.

Divorțul in America.

De Max O'rell.

Fiecare stat al Americii își face legile. Resultă de aici că ceea ce e legal intr'un stat nu e in celelalte. Cele mai curioșe, și cele mai deosebite, sânt legile cu privire la căsătorie și la divorț.

Décă e ușor să te însori in Statele-Unite, e încă și mai ușor să te desparți.

La New-York, de pildă, décă intri intr'un otel c'o femeie, și inserii pe registru: dnu și dna Cutare, ești căsătorit legal cu femeia acésta. Numai inse că acésta căsătorie nu e recunoscută validă in Statele celelalte. Ca să capeți divorțul in Statul New-York, trebuie să probezi necredința nevastei dtale; dar, décă străbați Hudson, in Statul New-Jersey, il capeți pentru nepotrivire de caractere. Décă nu isbuteși, ia trenul la Chicago, și aci divorțul e căpētat de ori-cine il cere.

Curtea de divorț din Chicago, poreclită de Americani „Móra de divorț“, a hotărit șese sute optzeci și unul de casuri de divorț in anul 1887.

Acésta instituțiune e de asemenea in floritóre in Statul Indiana ca și in Statul Illinois. Se pretinde in America că trenurile se opresc doueșeci de minute la Indianapolis ca să dea voe călătorilor nenorociți in căsnicie să se divorțeze pe drum.

Un bărbat care sforăe, care scuișcă, care are respirațiunea neplăcută, séu care nu-ș imbrățișeză cu gentilețe nevēsta, séu o nevēstă care are pēr fals, care vorbeșce prea tare, séu care cileșce diarul pe când bărbatul seu îi vorbeșce de dragoste, tôte motivele acéstea sânt valabile in fața tribunalelor in chestiune.

Fără să aibă nevoie să-și ficeseze reședința pe teritorul Utah, un American pôte să-și facă un serai de legitime. Acéste legitime devin concubine in Statele celelalte, dar studiând cu grije legile diferitelor State, Jonathan pôte să-și ofere lueșul acesta fără témă că va fi urmărit pentru poligamie.

Am citit, in diarele americane, casuri de divorț, cu adevér de haz.

Când e vorba de moștenire, afacerile devin adevēra foarte incurcate cum puteți să ve și inchipuiți.

Cari sânt copiii legitimi? cari sânt bastardii?

Natural, tôte confusiunile acéstea fac averea advocaților cari găseșc că legislațiunea americană e cea mai frumoșă din lume.

Oraşul Chicago posedă numai el o mie şapte sute şesezeci de advocaţi, toţi groşi, graşi şi sănătoşi.

Ce subiect frumos de operă-bufă séu de vodevil s'ar puté estrage din darea de sémă al unui proces al curţii de divorţ din Chicago! Ce chiprocouri deliciose! Ce apropouri plăcute! coruri de advocaţi, coruri de legitime, cu refrenul:

— Noi sântem dna Jonathan!

Le vęd tóte astea d'ací!

Uşurinţa căsătoriei şi a divorţului e comică, dar are şi partea ei tragică.

Esistă, in America, secături cari fac din căsătorie o speculaţiune.

In fiecare clipă, vei auđi vorbindu-se de vre-o biétă fată credulă care se mărită cu un individ şi care se vede părăsită doue séu trei ǐile de la ceremonie.

Giuvaerurile şi economiile ei plécă cu bărbatul sburător, asta merge de la sine.

De ce să seduci o fată?.. İşi ǐice miserabilul, e mai lesne s'o iei de nevéstă.

Şi la urmă, nenorocita se consoléză, gândindu-se că a perdut totul afară de onóre.

Acésta e cu adevérat, o consolaţiune.

Căt am stat in statul Michigan, poliţia oraşului Detroit érá in căutarea unui individ pe care-l reclamá şaptespredece neveste, tóte cununate, furate şi părăsite.

Estrag dintr'un ǐiar din Chicago depozitiunea următóre plină de originalitate şi umor.

Femeia e la bară.

— Care e ocupaţiunea bărbatului dtale? intrébă advocatul.

— Beǐia, dle.

— Nu mai face altceva?

— Da, dle, ǐigări.

— Sânt bune ǐigările?

— Nu sânt rele.

— Nu e şi dantist?

— Da, dle, dantist amator.

— Inculpatul nu ǐi-a smuls şese ǐinţi?

— Da, dle.

— ǐi-a administrat cloroform, eter, séu altceva cam aşá?

— Nu, mi i-a smuls pe toţi de-odată.

— Are permisiunea să eserceze miseria de dentist?

— Nu, pe cât şciu. Mi-a ǐis intr'o ǐi:

„İţi dau şese dolari pe săptămână ca să veđi de casă. In tóte sâmbetele să-mi dai socotélă. Decă vre-odată me vei inşelá c'un ban, İţi scot falca“. Sâmbăta trecută m'am inşelat cu douézeci de bani la socotélă. Mi-a tras un pumn in falcă şi mi-a sărit şese ǐinţi. Am inghiţit doui.

— Ai pe ceilalţi patru?

— Uite-i.

Divorţul e pronunţat.

Cugetări.

Sentimentele nobile sânt o podóbă care dá strălucire frumóselor calităţi

*

Nu dovedeşci că eşti mare, despreţuind lucrurile mici.

*

Nevoia şi nenorocirea descoper reutatea amicilor falşi.

Poesii populare.

Din comuna Sind cott. Turda-Arieş.

Săracul drăguţu meu,
Că-i şi biriş şi biréu,
Şi la curte sãmădău,
Vinu-i place, pipa-i place,
Şciu că gazdă nu s'a face,
Nice vaci cu córne largi,
Numa pipă cu cãnaci,
Nice junci cu córne lungi,
Numai curele cu bumbi,
Nice casă cu moşie,
Numai năframă roşie.

De cându-s la birişie,
Nici o mândră nu-mi trebuie,
De-aş mai birişi un an,
Nu mi-ar trebui şuhan.

Necăjitu-i omu Dómne,
Când se culcă şi nu dórme,
Ş-ar mánca şi nu i fóme,
Că şciu bine despre mine,
Me culc şi somnu nu-mi vine;
Necăjitu-i omu atunci,
Când İşi dá boii pe junci,
Şi vacile pe juninci,
Şi fetele după slugi;
Béui vin, béui vinars,
Ca să-mi trecă de necaz,
Da o trecut amar de mine,
Că mai mult necaz İmi vine.

Poruncit-o mândra mea,
Pe doi pui de rúndunea,
Să me duc séra la ea,
Io 'napoi am poruncit,
Pe doi puşori de cuc,
Că n'am vreme să me duc.

Fată ca o peuniţă,
Fiind róba la temniţă,
Joi o-au prins, vineri o-au dus,
Sâmbălă 'n fiéré o-au pus;
Când fuse dumineca,
Ea din graiu aşá-a grăit;
Părcălab de la temniţă,
Slobođi-me la uliţă,
Să-mi ved om din satu meu,
Să poruncesc la maica,
Să-mi triméta berliţa,
Să-mi plătesc eu temniţa,
Să-mi triméta mărgelile,
Să-mi plătesc eu şerele.

Să fi trăit tot aşá,
Legănă-m'aş ca iérba,
Ca iérba de pe fenaţă,
Când o-ajunge ventu 'n faţă,
Ca iérba pe muşunóe,
Când o-ajunge vënt şi plóe.

Culese de.

VASILIU MICUŞAN.

M a l n a ș.

Cea mai mare parte a cetitorilor noștri va ceti cu mirare acest cuvânt, căci nici odată nu l-au auzit. Grăbesc dar a-i lămuri din capul locului, că Malnașul este o baie în Transilvania, între Vâlcele și Tușnad. Dacă poziția geografică nu i-ar fi indicat locul acesta, nici eu n'aș fi avut onoarea să-i fac cunoștința; dar fiind că aveam să merg din Vâlcele la Tușnad, nu puteam să nu me opresc și la băile acestea. Și nu-mi pare rău, căci după ce am văzut Malnașul, am mai multă considerație pentru Vâlcele, care în proporție cu Malnașul apare un stabiliment balnear de prima ordine.

Eră dimineta între șese și șapte, când părăsirăm murdarul otel-restaurant din Vâlcele, făcând votul a nu ne mai întorcede acolo, de cumva s'orceda ne va mai abate la renumitele isvóre minerale din Vâlcele.

Trăsura înainte repede pe șoséua bine întreținută, tot între niște deluri acoperite cu păduri umbróse, oferind vederi frumoșe care se schimbau la fie-care cotitură și deschidénd alte și alte tablouri noue.

Cam la depărtare de o oră zărirăm orașul Seps-St-George, care domină totă impregiurimea. Intrând, orașul ne-a surprins cu mulțimea de edificii mari. Loc de frunte al comitatului Trei-Scaune, S. S. George este unul din orașele mai mari ale secuilor; aice au ei un muzeu și un gimnasiu ce pórta numele lui Mikó, unul din fruntașii lor, care a murit înainte de vr'o douedeci de ani. Orașul are o piață mare, incadrată cu mai multe edificii innalte, printre cari cele mai principale sânt ale autorităților publice. Printre firmele negustorești am văduț multe armenești. Este și o tipografie, unde apare un diar politic, mi se pare, de patru ori pe sêptemână.

De aci 'ncolo, am trecut prin mai multe comune secuești, unele mai mari, altele mai săracăcioșe. Și iată iarăș apărú Oltul, deschidéndu-ne o vale fórte largă, acoperită de gráne încă nesecerate; pe când de ambele părți pólele delurilor erau garnisite cu sate din cari străluciau alb turnurile bisericelor.

Ascuns într'o afundatură se pitulesce la umbră satul Bodoc cu izvorul seu de apă minerală mult anunțată sub numele de „Matilda“. Cu plăcere am ținut o mică pausă, gustând apa recoritóre.

Apoi ne continuărăm drumul urcând și coborind, în urmă apărú la stânga jos în vale, la adăpostul unui dél, în mijlocul unei păduřițe, Malnașul, ținta cea mai apropiată a călătoriei noastre.

Infățisarea simplă a băilor ne face impresiunea din capul locului că să renunțăm la ori ce pretensiuni de confort. Casele de lemn sânt tóte vechi și de o construcțiune cât se póte de modestă. Am văduț inse și doue ville noue, cari tind a satisface dorințe mai moderne.

Visitatorii se compun mai cu sémă din poporațiunea agricolă, care întrebuințéză cu multă plăcere în deosebi baia de abure într'un — podrum.

Văduț multă lume acolo, am mers să văd și eu ce-i. Coborindu-me pe trepte, am văduț că apa ferbinte clocoteșce dintr'un isvor, revérsând în giurul ei o căldură ameițóre. Femeile ce steteau în préjma izvorului

clocotitor, căci erau tóte femei, imbrăcate ca totdeauna asudau grozav și se vaicărau ce bine le priesce.

Una m'a poftit mai aprópe de izvor, să văd ce minune vindcățóre izbucneșce de acolo; dar i-am mulțumit asigurându-o că sânt convins, fără s'am trebuință d'ame duce mai aprópe. Și am eșit.

O mică plimbare în aleul din mijlocul băilor m'a convins că și clasa inteligentă e represintată, mai cu sémă femei am văduț multe, ceea ce-mi arată, că Malnașul e indicat mai cu sémă pentru femei.

Singuraticile băi au numiri imposante. Așá am văduț inscripțiunile: Hercules, Neptun etc. Ce-i dreptul, aceste numiri sânt în disharmonie deseversită cu modestele stabilimente, în cari sânt instalate băile indicate; de cumva inse izvórele în adevér au puteri herculeane și neptunice, atunci cine se mai intereséză de infățosarea lor esterióră?! Trebuie să fie așa, căci de n'ar fi, nu mi-aș puté intipuí cum se află ómeni, cari vin până chiar și din depărtări mari, a petrece câteva sêptemáni aici, unde nici natura nu le ofere niște posiții pitorești, nici mâna omenescă nu s'a pré creduț indatorată să facă ceva, ca să le mai trecă de urit.

Am cetit multe tenguiri, că lumea a început să neglige băile din țéră și se duce în străinătate. Dar bine, când nu-ți poți satisface nici cele mai elementare trebuințe, cine póte să pretindă să-ți prepădești paralele în astfel de localuri și primitive și scumpe? Și să nu te duci acolo, unde — pentru aceleași parale — găsești deplină recreație, mai ales acuma, când călătoriile au devinit atât de ieștine! Aici frasele patriotice nu ajută nimic. Tot omul va merge acolo, unde afară de cură, va puté avé și óreș-care comfort și distracție; iar visitatorii băilor indigene vor tot scádé și nu se vor compune decât din ómenii din partea locului, că rora felurite motive nu le dau mâna să se póta duce în alte locuri.

Aceste idei imi trecură prin minte, plimbându-me în aleul scurt al Malnașului, unde am văduț femeile petrecéndu-și timpul — cu legatul de ciorapi. Grozavă plictisélă, să nu-ți găsești la o baie altă distracție, decât acésta. Mi s'a făcut milă de ele.

Și totuș, sânt convins, că decă s'or întorcede acasă, au să povestescă tuturoră minuni despre timpul petrecut atât de bine la Malnaș...

În sala de lectură am văduț lipită pe pârte lista óspeților. Mi s'a părut curios, că înainte unor nume eră trasă câte o cruce. De sigur, aceștia vor fi notabilitățile, imi diceam. Prinsei dar a cetisă văd cine sânt? Ce desamăgire! Erau mai cu sémă nume evreești. Studiând mai cu de-aménuntul, aflai că crucea dinaintea numelor arată, că persónele însemnate sânt din România. La băile din Transilvania, óspeții de peste Carpați sânt un element fórte important; de aceea li s'a însemnat și aici numele cu cruce. În timpul din urmă inse elementul acesta a scăduț aprópe cu deseversire. Nu mai vin „boerii“, ba nu prea mai vin nici alți románi, ci numai evreeii...

Printre diare, n'am găsit nici unul românesc. Se vede că românii aflători aici nu simt dorul lecturii românești, ori au singuri diare românești abonate.

Părăsind Malnașul, am dus cu mine singura suvenire neuitată, că și în timpul nostru mai sânt femei care ele inseși își fac ciorapii.

IOSIF VULCAN.

Cu cât te oferi mai mult, cu atât ești primit mai puțin.

Ilustrațiunile din nr. acesta.

Din salinile de la Slănic. Ilustrațiunea din fruntea foii noastre de ați înfățișează o parte foarte interesantă din exploatarea salinelor de la Slănic și anume mașinele de tăiat, lampa electrică și bucăți tăiate cu mașinele.

Bunica și favorita ei. Bunica n'are bucurie mai mare, decât când își vede nepoțica și când o poate îmbrățișa. Dar și nepoța o iubește și ce fericită e când i încleștă brațele de după gât și i șoptește: Dragă bunica mea!

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Sciri literare și științifice. Dl V. A. Urechii a reprezentat România la congresul limbilor romanice, care s'a ținut zilele trecute la Bordeaux. — *Profesorul dr. Weigand* de la universitatea din Lipsca a sosit la Timișoara, ca să facă în Banat studii asupra limbii române. — *Dl George Petrovici* a scos la lumină în Sibiu o lucrare intitulată: „Considerațiuni generale asupra parcurilor de artilerie și despre improspătarea armatelor cu munițiuni de artilerie”. — *Dl cav. de Stamati-Ciurea*, singurul scriitor român din Basarabia, a fost decorat de regele Carol cu medalia Bene Merenti cl. I, pentru lucrările sale literare. — *Congresul limbilor romanice* intrunit acum la Bordeaux, în anul viitor se va ține la București.

Diar nou. *Albanexul* se numește un nou diar care a apărut la București, redactat în albanește și românește.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Concert și bal la Lighet. Tinerimea română studiosă din comuna Lighet în comitatul Timișorii va arangia duminică la 18 august un concert, sub presiunea dlui Corneliu Teaha, vicepreședinte dl Titus Popovici, cassar Dănilă Cereguț, notar Petru Arnăut. Se vor cânta mai multe compoziții românești și se vor declamă câteva poezii de dșora Mariora Lengeru și de dnii Iuliu Luchiciu, Dănilă Cereguț, Ioan Lengeru, G. Covaciu, Petru Arnăut. După concert va urmă dans.

Teatrul Național din Iași va fi terminat complet numai în luna mai viitor. În ce privește mobilele, scrie „Timpul” ele se lucrăză deja în București, după modelele casei Thonet din Viena, care a avut antrepisa mobilărei Volks-Teatrului de acolo.

Reprezentăție teatrală în Zernești. Tinerimea română din Zernești a dat la 11 august n. o producțiune declamatorică, musicală și teatrală. S'a declamat și cântat câteva poezii; în urmă s'a jucat comedia „Vecinătatea periculoasă” după Kotzebue. După producțiune urmă joc.

Reprezentăție teatrală în Comloșul-mare. Tinerimea română studiosă din Comloșul-mare în Banat a arangiat la 11 august o reprezentăție teatrală, jucând piesa „Medicul fără voie” de Molière; rolurile au fost ținute de dșorele Irina Deciu, Hersilia Grozescu, Maria Russu și de dnii G. Russu, T. Telescu, Simeon Pécuarariu, Ioan Pașcu, Stefan Andreiu. După teatru a urmă dans.

C E E N O U ?

Hymen. *Dl Mihail Pavel*, proprietar în Slatina, Maramureș, nepotul de frate al În. Pr. SSale episcopului Mihail Pavel, la 29 septembrie n. își va serba cununia la Beiuș, cu dșora Elena Boiț, fiica dlui Constantin Boiț, proprietar în Beiuș. — *Dl George Russu*, proprietar în Brașovul-vechiu, s'a cununat la 11 august cu dșora Victoria I. Oncioiu în Turcheș.

Sciri personale. *Principele Ferdinand* al României a plecat de la Sinaia în străinătate. — *Dl Grigore Venter*, avocat în Arad, a plecat la Galați, unde reprezintă orașul Seghedin în procesul Brenning, prin care mai mulți funcționari din Seghedin sunt compromiși. — *Dl Constantin Popovici*, notar comunal în Sad, lângă Cislădia, a fost decorat de Maj. Sa cu crucea de argint pentru merite. — *Dl dr. Ioan Demian*, nou avocat, originar din Leta-mare, ș-a deschis cancelăria în Delta, comitatul Timișorii.

Asociațiunea transilvană. *Despărțământul Deva* s'a intrunit în adunare generală la 3 august în Deva. Numărul celor prezenți a fost înse foarte mic, cu tôte că despărțământul acesta de mai mulți ani nu s'a mai putut adună. Acum comitetul s'a compus astfel: director dl Fr. H. Longin, membrii în comitet dnii Dionisiu Ardelean, dr. Al. H. Longin, Alesandru Moldovan sen., Avram P. Pécuarariu, Ioan Pop și Petru Șinca.

Școla de fete a Asociațiunii transilvane. Inscriserile pentru anul școlar viitor se fac la 1—5 septembrie, prelegerile se încep la 6 septembrie; didactrul e ficsat cu 2 fl. Tacsă internatului e de 200 fl. pe an, plățiți înainte în 2 séu cel mult în 4 rate. Pentru pian și limba franceză se plătește separat.

Congresul naționalităților s'a ținut la 10 august în Budapeșta, luând parte peste 400 de români, sërbi și slovaci. Președinți au fost aleși din partea sêrbilor dr. Polit, din partea românilor George Pop de Băsești și din partea slovacilor dr. P. Mudron, asistat fiecare de câte doi secretari. S'a vorbit în tôte trei limbile. S'a trimis o telegramă omagială monarcului. S'a ales o comisiune de 45 persóne pentru elaborarea programului alianței naționalităților, care ș-a prezentat lucrarea peste 2 ciasuri. Lucrarea-program s'a cetit în 3 limbi și conține următoarele puncte principale: Integritatea regatului ungar, autonomia teritorială a naționalităților; pasivitatea politică până la schimbarea legilor și sistemului electoral; rotundirea cercurilor electorale și votul universal cu scrutin secret; suprimarea legii speciale de presă în Transilvania; revisiunea legii naționalităților; un comitet de 12 să conducă acțiunea naționalităților aliate și în fine crearea unui diar german dirijat de comitet. Programul s'a votat unanim.

Petreceri de vèră. *Tinerimea română din comitatul Aradului* va arangia la 27 august n. petrecere de vèră la Pâncota, în otelul „Crucea albă”. Se crede că petrecerea acésta va avé un succes deplin.

Procese de presă. Atât „Dreptatea”, cât și „Tribuna”, iarăș au procese de presă. Cella al „Dreptății”, după cum ne anunță diarul acesta, se va ține în luna lui septembrie.

Necrológe. *Gabrîl Manu de Boereni*, avocat, fost jude suprem în comitatul Solnocul-inferior, membru fondator al Asociațiunii transilvane, unul din bărbații noștri de frunte, a incetat din vieță la Deș în 9 august, în etate de 71 ani, lăsând în doliu pe soția sa Ernestina Manu n. Aringer, pe nepotul seu Emil Manu și pe alți consângeni. — *Simeon Moldovan*, protofișc al orașului

Vêrșeț, jude reg. in pensiune, vicedirector al institutului de credit „Lucăferul“ din Vêrșeț, a încetat din viață la 2 august, in etate de 51 ani.

OGLINDA LUMEI.

O păcălălă. La o stație mică de drum de fier din Statele-Unite s'a întâmplat acum de curând următorul incident hazliu: Șeful de stație, a cărui datorie eră, între altele, să controleze pe conductor, inspectând, din când in când, biletele pasagerilor, dete într'o ți peste un negustor de vite bine cunoscut in localitate și care posedă un bilet de abonament pe acea linie. Șeful de stație care șciea aceșta, trecea, de obicei, pe lângă negustorul in chestie fără a-i mai cere biletul. De astă-dată inse îl întrebă, nu tocmai politicoș, de bilet și ți se restitu: „Ia sēma, domnule, doreșe să-ți vėd biletul ori de câte ori te vei opri la acēșta stație.“ Se înțelege că negustorul arătă biletul și șeful stației trecu înainte dându-și aerul unei persoane de mare importanță. Câteva țile după acēșta se opri in stație un tren micșt, la ora trei de dimineță. Un pasager se cobori din el și întrebă pe funcționarul de jurnă de șeful stației. — Dôrme, domnul e in pat, — respunșe funcționarul. — Spune-i că vreau să-l vėd, — ți se pasagerul. Funcționarul refușă întēiu să scôle pe șef, dar sfêrși prin a cedă cererei pasagerului când acēșta îi spuse că chiar șeful esprimase dorința de a fi chemat de pasager când acēșta va trece prin stația sa. După cãtva timp el se întorșe, urmat de șeful stației care veniă fôrte supērat că fusese sculat din pat in mijlocul nopții și in frig. Ajunge la vagonul pasagerului, dete cu ochii de vechiul seu cunoscut, negustorul de vite, care îi presintă, cu multă politeță, biletul și-i aduse, in acelaș timp, aminte că chiar dsa esprimase, nu de mult, dorința de a-l vedē ori de câte ori va trece prin acea stație.

Esposiția copilăriei. Comisiunea însărcinată cu organizarea esposițiunei universale din anul 1900 a luat inițiativa să organizeze, între altele, și o esposiție a copilăriei. Pentru acēșt scop se va clădi un palat imens in incinta esposițiunei unde să se vėdă istoria copilăriei din timpurile cele mai vechi până astăzi. Tot ce priveșce viața copilului va fi reprezentat: îmbrăcăminte, hrana, instrucțiunea, educația, jocurile, petrecerile vor fi reprezentate in natură. Acolo se va vedē copilul de cum se nașce până la cinci ani, pus in tôte condițiunile de viață ce-i pôte procură starea noastră de progres, apoi va veni vârșta primei instrucții de la cinci până la doispredece ani; grădina de copii, școla primară, distracțiunile; in fine, adolescența in tôte fazele ei, învățământul primar superior, învățământul secundar, școla de meserii. Fiecare din aceste periode va fi caracterisată prin instituțiile prin care ajungem, fie să întărim sănătatea copiilor, fie să pregătim tinerețea la luptă pentru viață. Sălile de asil, școlele, atelierile, societățile pentru ajutorarea copiilor nenorociți, vor funcționa pe deplin, sub ochii publicului. Distracțiunile se vor compune din tot ce inteligența a putut produce in acēșta ramură. Vor fi admiși copiii bogăți cu plată și copiii săraci gratuit, in condiții absolut aceleași.

Sfêrșitul lumiei. Nu se vorbeșce de altceva in Berlin decăt de o broșură apărută de curând și care este scrisă de preotul Baxter, un teologian din cei mai erudiți competenți. Autorul predice într'un chip formal,

că sfêrșitul lumiei va avē loc la 23 aprilie 1908. De acum până atunci vom vedē un mare resboi in 1897; ivirea in 1899 a unui nou Napoleon, ca rege al Greciei și al Syrei; in 1904 un cutremur inspăimântător și in martie 1908 într'o joi la 3 ore după amēdi, (după ora din Ierusalim) și la ora 1 și 33 (după ora din Berlin), se vor stringe la un loc 14.4000 de aleși cari nu trebuie să mōră. Apoi va avē loc un mare cataclism care va prăpădi tōtă suflarea de pe globul pămēntesc. Acește profēții au produs in Germania o fôrte mare emoțiune.

Unde și cum tērgesc împērații și regii. Despre acēșta țiarul „Berliner Confecționăr“ ne spune următoarele amēnunte: Arare-ori se aude ca principii și principesele să viziteze in persoană prăvălii pentru a tērgui una alta. Nu se șcie ca împēratul Wilhelm II să fi cercetat vr'o prăvălie de când s'a suit pe tron. Impērătēsa visitēză de regulă inainte de Crăciun câte o prăvălie de giuvaericele. Impēratul Wilhelm I visită inainte de Crăciun de regulă manufactura de porcelan a lui Nevir, dar in orele de dimineță. Impēratul Frederic și soția lui, inainte de a fi incoronați, visitau adeseori prăvălii, mai ales magazine de industrie artificială. Impēratul Austriei pășeșce arare-ori in prăvălii, din contră împērătēsa găseșce plăcere, mai ales in cãlătorii, de a tērgui in persoană lucrurile, de care are nevoie. In Petersburg se povesteșce ca lucru ne mai pomenit, că țarul de acum a intrat acum câteva țile cu soția lui într'o prăvălie pentru a-și tērgui mănūși. Regina Angliei nu intră nici odată in prăvălii, ci lasă să i se ducă obiectele la palat, asemenea și princesa de Wales. Inșe prințul de Wales se pôte adeseori vedē prin prăvăliile din Londra, și mai ales la croitorii sei.

Brașura unei fete. Rar a sevêrșit o fată o faptă mai curagiosă, ca Miss Evans, tinēra fiică a doctorului Evans din Hyte (Anglia.) Mergēnd acum câteva țile la Southampton, cu o prietenă a ei, in plimbare pe lângă țermurii mării, deodată auđi strigăte după ajutor a trei persoane, a căror luntre se resturnă, și ei căđură in apă. Fără a se gândi mult, fata sări in mare și scōșe mai întēiu pe o femeie. Apoi inotă până la celelalte doue persoane: un bărbat și un copil. Nenorociții voiau să se acate de inotătoare, acēșta inse îi apucă de pēr și îi ținu deasupra apei, până când ômenii de pe țerm îi aruncară o funie, cu ajutorul căreia putu să scape pe bărbat. Intr'aceea inse copilul se scufundă iarăș. Miss Evans sări dupa el și-l mântui și pe acēșta. Astfel tinēra fată a indeplinit o faptă, de care ar putē fi mândri și cei mai indēmănateci inotători.

Felurimi.

Arta reclamei. Statele-Unite din America, pe lângă specialitatea lynchului, mai posedă și arta reclamei, a publicațiunei asurđitoare, șgomotōșe și pline de spectacole. Cine nu șcie istoria calului din New-York care căđu mort într'o stradă lăsând pe bietul vizitiu cu moștenirea fiakerului și desnădejdei. Ei bine, bietul dobitoș nu espirase bine încă, când se trezi cu un așș enorm lipit pe burtă, prin care se anunță și se recomandă spectatorilor un nou magazin de mode. Dar asta nu-i nimic. Pe timpul esposiției din Chicago se inventă reclama pe nori (sic itur ad astra!) Un aparat electric așșdat pe o terasă inaltă, proiectă pe nori așșuri gigantice, transparente, multicolore. Experimentul a trecu

din Chicago la Paris, anul acesta. In fond tot aparatul se reduce la un simplu reflectător Mangin, analog cu acela cu de care se servește telegrafia optică militară, și la o lampă electrică puternică. Intreg aparatul este mobil și se întorce în giurul unei osii, ca să pótă urmări norii în mișcarea lor. Firește, norii sânt indispensabili și decă cerul nu este inorat, ar urmă ca tótă reclama să remăe baltă; dar inventatorii aparatului au știut a eși din belea; ei creiară nori artificiali prin pomparea de vapori în aer, séu prin aruncarea de bombe ce produc fum gros. Nu va trece mult și se va răspândi în tótă Europa, — prin urmare și la noi — acest metod de reclamă. Elveția vré să intrécă pe America. Ea a imaginat un alt metod de reclamă: ea întrebuințéză fundul lacurilor sale pentru a recomandá turiștilor hotelurile cele mai ieftine, vederile cele mai renumite, sápunurile cele mai infecte, purgativele cele mai eficace. Iată cum stă lucrul: In fundul lacurilor se pun afișe pictate pe table lustruite. Literile galbene ori albe strălucesc pe un fond negru și în virtutea legilor optice ale refracțiunii se vęd, ca și cum ar fi desemnate pe suprafața apei. Incercarea s'a făcut anul acesta în lacul Geneva și a reușit. De acum vapóarele vor plutí printre o multime de afișe imense, și turiștii oboșiți de ele vor ridicá ochii spre cer; dar vai, unde vor scăpá, căci și pe nori întélnesc tot afișe și iar afișe. Decă cu tóte aceste invențiuni și noutăți urmașii noștri nu vor deveni nebuni, atunci asta va să đică că vor avé un creer peste măsură de resistant. Cât de invidiați vor fi atuncea orbii.

Farmecul adevărat și farmecul fals. Cuvéntul „farmec“ este des întrebuințat atât în poezie, cât și în prosă, și prea puțin, póte, își dau sémă bine de înțelesul lui. Farmecul ce o ființă femeieșcă îl eserecítă, nu este numai efectul infățîșării esterne a corpului, al gesturilor și toaletei. Farmec, în înțelesul propriu al cuvéntului, este numai acolo unde spiritul este captivat și pus fără voia lui sub influență străină: este deci espreșia morală, sufletéșcă a frumosului, care eserecítă o influență, asupra sufletului nostru; este sufletul femeii, care se manifestă în ochii ei și în vorbele ei și acéstă influență este în impregiurări așa de puternică, încât ea înveșce defectele corporale. Farmecul fals póte fi eserecítat tot așa de bine de o statuie artistică de marmoră, ca și de o frumusețe fără suflet; acest farmec ne întunecă vederea și ne transpune într'o stare de adormire deștéptă. Numai cât tace fermecătórea, are putere efectivă, dar îndată ce deschide gura să vorbescă, farmecul se deștéptă din visul seu, ca și căđut din cer.

Călinđarul sęptęmănei.

Dum. a 11-a după Rusalii, Ev. dela Mateiu, c, 18, gl. 2, a inv. 11.

Đia sępt.	Călinđarul vechiu	Călinđ. nou	Sórele.
Duminecă	6 (f) Schimb. la față	18 Agapitus	4 34 7 3
Luni	7 Mart. Dometiu	19 Sebalđ	4 35 7 1
Mărți	8 Mart. Emilianu	20 (f) St. Ștef.	4 37 6 59
Mercuri	9 S. Apost. Mateiu	21 Rudolf	4 38 6 56
Joi	10 Mart. Laurentiu	22 Gustavina	4 40 6 24
Vineri	11 Mart. Euplu	23 Elvina	4 42 6 52
Sămbătă	12 Mart. Fotie	24 Bartolomeu	4 43 6 50

Indreptare. În nr. trecut pe pagina primă, rëndul 5-le, după cuvéntul „erau“ să se mai adauge „suprematisați de nemți, iar în cele bisericești erau“.

UMOR și SATIRĂ.

Sport nou.

Cel mai nou sport în Paris este întrecerea pe scări, introdus din Canada. Pentru aranjarea noului sport s'au format chiar cluburi; s'au făcut statute și regulamente pentru aceste jocuri, și nici premiile nu lipsesc. Cursa se face pe doué scări spirale întortochiate între dęnsele și avęnd înălțimea de opt etage, împărțite astfel în opt despărțituri, fiecare cu câte 25 de trepte. Înălțimea treptelor este hotărítă și măsurată cu ingrigire de clubul alergărilor pe scări. Cei doi alergători se postéză fiecare la picioarele scării sale. Imbrăcăminte lor constă dintr'un jersey alb și pantaloni scurți, negri; în picioare pórtă sandale cu tăbli de fier. Semnalul pornirei se dá prin descărcarea unui pistol și amęndoi luptătorii alergă pe scara lui în sus, spriginindu-se cu mâna de rampă. Ei sar tot câte doué trepte odată. Rowel este numele celui mai vestit sportman în acest sport nou. El e de 24 ani, înalt de 1.80 m.

In drumul de fier.

Un giovine elegant scóte din busunar o enormă țigară de foi și, înainte de a aprinde, se adreséză cătră o dómná care călétoria în acelaș compartiment:

— Me rog, dómná, ve supără fumul de țigară?

— Nu știu, domnule, până acum n'a fumat nimeni lângă mine.

Un prietin discret.

— Pot să me confiez ție?

— Negreșit.

— Am nevoie mare de bani.

— Fii pe pace, nu voi spune nimęnui; par că n'am auđit nimic.

— Mamă, îți plac poveștile?

— Îmi plac, dar de ce?

— Să-ți povestesc una?

— Povestește.

— Dar te vei bucurá?

— De sigur, decă e de bucurat.

— Dar nu e așa lungă.

— Bine, spune.

— A fost odată o lampă de porțelan... și am spart-o eu...

La curtea cu jurați.

— Dómne! esclamá acusatul — o să-ți spun adevărul, domnule președinte... Eram într'o stare atât de miserabilă, încât am voit să pun capăt vieței... altuia.

— Acusatele, pentru a cincea óră te condamn la închisóre. Nu poți să te lași de hoții?

— Nu, nu pot, din cauza sánětății mele.

— Cum?

— Doctorul mi-a ordonat o vieță sedentară.

Un bărbat care se căsătorise, când plecá de la ofițerul de stare civilă, îl salutá grațios!

— La revedere, dle primar!

Proprietar, redactor respunđător și editor: IOSIF VULCAN.

CU TIPARUL LUI IOSIF LÁNG ÎN ORADEA-MARE.